

ขุนธำรงพันธ์ภักดี

ขุนธำรงพันธ์ภักดี (ธำรง วัฒนายากร) เป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งของจังหวัดปัตตานี ได้ทำประโยชน์อย่างกว้างขวาง ทั้งด้านการศึกษา การสาธารณสุข โภค การศาสนา

ขุนธำรงพันธ์ภักดี เดิมชื่อ ชุ่นจ้าย วัฒนายากร เกิดเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๔๑ ที่บ้านเลขที่ ๒๕/๑ ถนนอาเนาะรู ตำบลอาเนาะรู อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี เป็นบุตรคนโตของนายจุ่นฮวด และนางเป้า วัฒนายากร หรือแม่ดี (นางเป้า เป็นบุตรของหลวงสุนทรสิทธิโลหะ ซึ่งเป็นพี่ชายร่วมบิดามารดาของพระจินคณานุรักษ์) มีพี่น้องร่วมบิดามารดา ๖ คน

ขุนธำรงพันธ์ภักดี ถือกำเนิดมาในตระกูลคหบดีที่พรั่งพร้อมอุดมสมบูรณ์ทั้งทรัพย์สินเงินทองและญาติมิตรสหาย มีอุปนิสัยซื่อตรง เฉลียวฉลาด มีความกตัญญูต่อบุพการี ได้รับการศึกษาขั้นต้นจากโรงเรียนวัดตานีนรสโมสร หรือวัดบางน้ำจืด โดยศึกษาที่ศาลาวัดที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ มีพระบรมราชโองการให้พระจินคณานุรักษ์เป็นผู้สร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นที่ถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา และใช้เป็นโรงเรียนสำหรับกุลบุตรกุลธิดาในเมืองปัตตานี ซึ่งมีข้อความจารึกไว้ในแผ่นศิลาจารึกที่ฝาผนังพระอุโบสถของวัดตานีนรสโมสรจนกระทั่งทุกวันนี้

ต่อมา เมื่อนายทอง คุปตาสา (ซึ่งต่อมาได้เป็นพระยาพิบูลพิทยาพรรค) มาจัดการศึกษาแผนใหม่ขึ้นที่มณฑลปัตตานี ขุนธำรงพันธ์ภักดีได้ศึกษาต่อที่โรงเรียนเบญจมราชูทิศ นอกจากนี้ก็ยังศึกษาภาษาจีนจนอ่านออกเขียนได้คล่องแคล่ว และภายหลังได้ไปศึกษาต่อที่เกาะปีนัง ในประเทศมลายู (มาเลเซีย) ด้วยเหตุนี้ขุนธำรงพันธ์ภักดีจึงมีความรู้แตกฉานทั้งภาษาไทย ภาษาจีน และภาษาอังกฤษ

ขุนธำรงพันธ์ภักดี ได้ช่วยงานของบิดามารดาด้วยดีมาตลอดตั้งแต่เยาว์วัย ทั้งยังช่วยดูแลส่งเสริมน้องๆ ทั้งชายและหญิง ท่านได้สมรสกับนางสาวสร้อยทอง คณานุรักษ์ บุตรีคนที่ ๒ ของขุนพิทักษ์รายา ซึ่งขณะนั้นขุนธำรงพันธ์ภักดีและนางสาวสร้อยทองต่างก็มีอายุเท่ากัน คือ มีอายุ ๑๗ ปี และทั้งสองยังเกี่ยวดองเป็นเครือญาติกันอีกด้วย ขุนธำรงพันธ์ภักดีและนางสร้อยทอง มีบุตรธิดาทั้งหมด ๑๒ คน

ขุนธำรงพันธ์ภักดีได้บวชเป็นพระภิกษุสงฆ์เมื่อมีอายุครบ ๒๑ ปี ใน พ.ศ. ๒๔๖๒ ที่วัดตานีนรสโมสร ซึ่งเป็นวัดที่ท่านได้รับการศึกษาขั้นต้นนั่นเอง โดยท่านบวชอยู่ ๑ พรรษา

จากการที่ท่านเป็นนักธุรกิจคนสำคัญของเมืองปัตตานีในสมัยนั้น อีกทั้งยังได้ช่วยเหลือทางราชการด้วยดีเสมอต้นเสมอปลาย ท่านจึงได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ พระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น "ขุนธำรงพันธ์ภักดี" กรมการพิเศษของจังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๓ ถือศักดินา ๔๐๐ เป็นเกียรติประวัติแก่วงศ์ตระกูลสืบมา

ในปี พ.ศ. ๒๔๗๔ ขุนธำรงพันธ์ภักดี ได้ตั้งโรงไฟฟ้าขึ้นที่เมืองปัตตานี อีกทั้งยังได้ทำเหมืองแร่ที่ตำบลถ้ำทะเล ที่ตำบลปะแต อำเภอยะหา จังหวัดยะลา เรียกว่าเหมืองแร่ลาบู่ ต่อมากิจการไฟฟ้าได้โอนให้รัฐบาลรับไปดำเนินการ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘

ท่านและภรรยาเห็นความสำคัญของการศึกษาเสมอมา จึงได้ซื้อโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ให้นายภิญโญ วัฒนายากร บุตรชายดำเนินการจนถึงทุกวันนี้

ขุนธำรงพันธ์ภักดีได้รับความไว้วางใจจากรัฐบาลให้เป็นสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อครั้งมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยถึง ๒ สมัย คือ สมัยแรกเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองปัตตานี เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๓ และในสมัยที่ ๒ ก็ได้รับความไว้วางใจให้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองปัตตานีอีกในปี พ.ศ. ๒๔๘๘ จนหมดวาระในปี พ.ศ. ๒๔๙๒

ขุนธำรงพันธ์ภักดีและนางสร้อยทองผู้เป็นภรรยา เป็นผู้ที่ตั้งตนมั่นคงต่อพระพุทธศาสนา ได้ทำนุบำรุงพุทธศาสนาตลอดอายุขัย กล่าวคือ ได้สร้างพระประธานประดิษฐานไว้ที่พระอุโบสถต่างๆ หลายแห่ง และยังได้สร้างถาวรวัตถุให้แก่พระพุทธศาสนาหลายอย่าง เช่น สร้างพระอุโบสถวัดวชิรปราการ ตำบลโกตาบารู อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ร่วมสร้างพระอุโบสถวัดคูหาภิมุข (วัดถ้ำ) จังหวัดยะลา สร้างหอฟ้าเอกพระอุโบสถวัดโคกสमानคุณ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้สร้างศาลาการเปรียญวัดตานีนรสโมสรเป็นอาคาร ๒ ชั้นขนาดใหญ่ สร้างหอรบ ๒ ชั้น ที่วัดตานีนรสโมสร สร้างหน้าบันพระอุโบสถสมทบทุนสร้างพระอุโบสถ ศาลาการเปรียญ และโรงเรียนปริยัติธรรมวัดนพวงคาราม อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี และได้สมทบทุนสร้างศาลาสันติสุข ศาลเจ้าเล่งจูเกียง (เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว) อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี นอกจากนี้ยังได้ช่วยเหลือกิจการด้านการศึกษา การรักษาพยาบาลและสาธารณกุศลอื่นๆ อีกมากมาย